



Kritéria hodnocení maturitní zkoušky z českého jazyka

Podle stávající legislativy se maturitní zkouška skládá ze dvou částí – **společné** (státní) a **profilové** (školní). Aby žák uspěl u maturity, musí úspěšně složit **povinné zkoušky obou těchto částí**.

ČÁSTI MZ:	FORMA ZKOUŠKY:	
1. ČÁST SPOLEČNÁ (STÁTNÍ)	didaktický test	hodnotí CERMAT uspěl (a) / neuspěl (a) 75 minut
2. ČÁST PROFILOVÁ (ŠKOLNÍ)	a) písemná práce	hodnotí škola 40 % celkového hodnocení 120 minut min. 250 slov výběr z min. 4 zadání
	b) ústní zkouška	hodnotí škola 60 % celkového hodnocení 15 minut výběr 20 literárních děl z aktuálního školního seznamu četby dle daných kritérií

1. SPOLEČNÁ ČÁST MZ – DIDAKTICKÝ TEST

Didaktický test je zadáván a vyhodnocován Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

Didaktický test trvá 75 minut. Žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání o 30 minut a má možnost použít překladový slovník.

Test je hodnocen slovně „uspěl(a) / neuspěl(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti.

Hodnocení „uspěl“ není podmínkou pro připuštění žáka k profilovým zkouškám, ale podmínkou pro získání maturitního vysvědčení.

2. PROFILOVÁ ČÁST MZ – PÍSEMNÁ PRÁCE A ÚSTNÍ ZKOUŠKA

a) PÍSEMNÁ PRÁCE

Písemnou práci se rozumí vytvoření souvislého textu odpovídajícího slohové práci, jehož minimální rozsah je 250 slov. Časový limit je 120 minut včetně času na volbu zadání. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu.

Žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání písemné práce z českého jazyka a literatury o 40 %. Při konání písemné práce může použít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny.

Pro písemnou práci stanoví ředitel školy nejméně 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek, graf.

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Pro konání písemné práce je stanoven rukopisný způsob záznamu vytvářeného textu.

U žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením navazuje na opatření, s nimiž se žáky pracovala po celou dobu vzdělávání.

Přehled slohových útvarů pro maturitní písemnou práci: vypravování, popis, charakteristika, líčení, úvaha, zpráva, recenze, reportáž, fejeton, fiktivní dopis, útvary administrativního stylu (např. motivační dopis)

Práce je hodnocena na základě stanovené bodové škály a kritérií hodnocení. Každé dílčí kritérium je bodováno na škále 5 – 4 – 3 – 2 – 1 – 0, maximální dosažitelný počet bodů je 30. V případě, kdy je písemná práce v dílčích kritériích 1A nebo 1B hodnocena 0 body, dále se již nehodnotí a výsledný počet bodů je roven 0. Také písemná práce, která nesplňuje stanovený minimální rozsah (tj. 250 slov), je celkově hodnocena 0 body.

Počet bodů se převede na známku dle tabulky:

Body	Klasifikační stupeň
30 až 27	1 – výborný
26 až 23	2 – chvalitebný
22 až 18	3 – dobrý
17 až 12	4 – dostatečný
11 a méně	5 – nedostatečný

KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE Z ČJL:

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
A – téma, obsah
B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
A – pravopis, tvarosloví a slovtvorba
B – lexikum (adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru, použití pojmenování v odpovídajícím významu, šíře a pestrost slovní zásoby)
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
A – větná syntax, textová koheze (výstavba větných celků, odkazování v textu, prostředky textové návaznosti)
B – nadvětná syntax, koherence textu (kompozice textu, strukturovanost a členění textu, soudržnost textu, způsob vedení argumentace)

BODOVÁ ŠKÁLA K HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE Z ČJL:

5 bodů	
1 A	Text plně odpovídá zadanému tématu.
1 B	Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba).
2 B	Slovní zásoba je bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3 A	Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují.
3 B	Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vyspělá.
4 body	
1 A	Text odpovídá zadanému tématu.
1 B	Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby).
2 B	Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3 A	Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle.
3 B	Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná.
3 body	
1 A	Text v zásadě odpovídá zadanému tématu.

1 B	Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb).
2 B	Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.
3 A	Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky.
3 B	Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná.
2 body	
1 A	Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.
1 B	Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb).
2 B	Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.
3 A	Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas.
3 B	Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná.
1 bod	
1 A	Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.
1 B	Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2 B	Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.
3 A	Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře.
3 B	Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.
0 bodů	

1 A	Text se nevztahuje k zadanému tématu.
1 B	Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.
2 A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb). Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.
2 B	Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.
3 A	Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře.
3 B	Text je nesoudržný a chaotický. Členění textu je nelogické. Text je argumentačně nezvládnutý. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.

b) ÚSTNÍ ZKOUŠKA

Pro ústní zkoušku stanoví ředitel školy seznam nejméně 60 literárních děl a kritéria platná pro sestavení vlastního seznamu literárních děl žákem. Maturitní seznam literárních děl a kritéria platí i pro opravnou a náhradní zkoušku.

Ze školního seznamu literárních děl a v souladu s těmito kritérii žák připraví vlastní seznam 20 literárních děl, která budou řazena v příslušné tabulce v abecedním pořadí dle příjmení autora (viz školní seznam literárních děl). Seznam literárních děl s obsahovými či formálními nedostatky bude považován za neplatný. Obsahovou a formální správnost stvrzuje žák svým podpisem. Pro jarní zkušební období odevzdá žák svůj seznam vyučujícímu českého jazyka a literatury do 31. března roku, v němž se maturitní zkouška koná. Neodevzdá-li žák do 31. 3. vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům školního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělání. Pro podzimní zkušební období může žák do 30. června roku, v němž se maturitní zkouška koná, předložit vyučujícímu českého jazyka a literatury nový platný seznam literárních děl. Ústní zkouška z českého jazyka a literatury se koná před zkušební maturitní komisí. Uskutečňuje se formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu ověřujícího vědomosti získané přečtením a interpretováním literárního díla ze školního seznamu literárních děl a znalostí a dovedností žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu. Pracovní list obsahuje úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu může být i výňatek z neuměleckého textu.

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut. Ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut.

V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Ústní zkouška probíhá podle stanovené struktury a žák pracuje s texty uvedenými na pracovním listu.

Hodnocení žáka schvaluje zkušební maturitní komise podle stanovených kritérií. Součástí hodnocení je i jazyková správnost žákova projevu a jeho celková jazyková kultura. Výsledek zkoušky oznámí žákovi předseda maturitní komise v den konání zkoušky.

U žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením navazuje na opatření, s nimiž se žáky pracovala po celou dobu vzdělávání.

STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY:

1.	literární / obecně kulturní kontext díla kontext autorovy tvorby příp. určení uměleckého směru, jeho charakteristické znaky a jeho odraz ve vybraném uměleckém díle
2.	literární druh a žánr celková charakteristika díla, celkové téma zasazení výňatku do kontextu díla
3.	hlavní a vedlejší témata, motivy postavy díla / postavy ve výňatku časoprostor díla / časoprostor výňatku kompoziční výstavba
4.	vypravěč / lyrický subjekt vyprávěcí způsoby typy promluv veršová a rytmičká výstavba díla jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku tropy a figury a jejich funkce ve výňatku specifika autorova stylu
5.	porovnání s jinými podobnými díly, tematický kontext případná další zpracování aluze, parafráze díla v pozdějších obdobích vlastní reflexe přečteného literárního díla příp. porozumění neuměleckému textu, jeho funkčněstylová charakteristika a jazykové prostředky

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČJL:**(slouží zároveň jako záznam o průběhu zkoušky)**

	Klasifikační stupeň	Poznámky k hodnocení
<p>Žák přesně ovládá požadované učivo, zná fakta a pojmy, chápe a aplikuje vztahy mezi nimi, vyjadřuje se samostatně, jasně a logicky správně.</p> <p>Žák adekvátně využívá vědomosti získané přečtením díla, práce s texty je výborná, orientace v literárněhistorickém kontextu taktéž.</p> <p>Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. Projev je plynulý, argumentace je výborná.</p>	1 – výborný	
<p>Žák ovládá požadované učivo uceleně, pojmy a fakta interpretuje s pomocí menších podnětů učitele, nepřesnosti dokáže napravit, myslí správně a logicky.</p> <p>Žák adekvátně využívá vědomosti získané přečtením díla. V práci s texty se objevují menší nedostatky a charakteristika literárněhistorického kontextu obsahuje jen malé nepřesnosti.</p> <p>Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. Projev je většinou plynulý, argumentace je velmi dobrá.</p>	2 – chvalitebný	
<p>Žák učivo ovládá s většími chybami, které s pomocí učitele dokáže opravit.</p> <p>Při práci s texty se žák dopouští chyb, vědomosti získané přečtením díla aplikuje s obtížemi. Zasazení autora a díla do literárněhistorického kontextu zvládne pod vedením zkoušejícího učitele.</p> <p>Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.</p>	3 – dobrý	

<p>Ve strukturaci projevu se občas vyskytují nedostatky, argumentace je dobrá.</p>		
<p>Žák má mezery v úplnosti učiva, faktů a pojmů, nedostatky napravuje jen s pomocí učitele, projev není plynulý ani samostatný, obsahuje chyby a nepřesnosti.</p> <p>Při práci s texty se žák dopouští závažných chyb, vědomosti získané přečtením díla aplikuje s velkými obtížemi. Zasazení autora a díla do literárněhistorického kontextu zvládne pod vedením zkoušejícího učitele.</p> <p>Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Ve strukturaci se ve větší míře vyskytují nedostatky, argumentace je dostatečná.</p>	<p>4 – dostatečný</p>	
<p>Žák požadované učivo zvládá nepřesně, nedokáže interpretovat své vědomosti ani s pomocí učitele, jeho projev postrádá logické uspořádání. Nedostatečně se orientuje v dané problematice a nereaguje na doplňující otázky.</p> <p>Žák nedokáže využít vědomosti získané přečtením díla, případně literární dílo vůbec nečetl. Práce s texty i znalost literárněhistorického kontextu je nedostatečná.</p> <p>Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve vysoké míře vyskytují nedostatky, argumentace je nedostatečná.</p> <p>Nebo projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje.</p>	<p>5 – nedostatečný</p>	

CELKOVÉ HODNOCENÍ ZKUŠEBNÍHO PŘEDMĚTU:

Výsledná známka je váženým průměrem známek ze dvou dílčích částí profilové maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury – písemné práce a ústní zkoušky. Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu. Pokud žák některou část zkoušky nevykonal úspěšně, opakuje pouze tuto část zkoušky.